

ХҮЛЭГТХҮННҮ АУДИТ ХХК

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

“КРИПТО ҮНДЭСТЭН” ХК

2024 ОНЫ 12 ДУГААР САРЫН 31-НИЙ ӨДРӨӨР ДУУСГАВАР БОЛСОН
САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

“КРИПТО ҮНДЭСТЭН” ХК

АГУУЛГА

Удирдлагын хариуцлагын мэдэгдэл	3
Байгууллагын талаарх мэдээлэл	4
Хараат бус аудиторын тайлан	5

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН

Санхүүгийн байдлын тайлан	7
Орлогын дэлгэрэнгүй тайлан	8
Өмчийн өөрчлөлтийн тайлан	9
Мөнгөн гүйлгээний тайлан	10

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

1. Компанийн талаарх мэдээлэл	11
2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй.....	11
3. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол үнэлэмж, тооцоолол, төсөөллүүд	17
4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого ба толилуулгад орсон өөрчлөлтүүд	17
5. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	18
6. Дансны авлага.....	18
7. Бусад авлага	19
8. Бусад санхүүгийн хөрөнгө	19
9. Урьдчилж төлсөн зардал.....	19
10. Бусад эргэлтийн хөрөнгө.....	19
11. Үндсэн хөрөнгө	20
12. Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	20
13. Дансны болон бусад өглөг	20
14. Татвар, ЭМНДШ-ийн өглөг	21
15. Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	21
16. Хувьцаат капитал.....	21
17. Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл.....	21
18. Эздийн өмчийн бусад хэсэг.....	21
19. Хүүний орлого	22
20. Бусад орлого	22
21. Бусад олз (гарз).....	22
22. Ерөнхий ба удирдлагын зардал, санхүүжилтийн зардал	22
23. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ ба үлдэгдэл	22
24. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдлийн удирдлага	23
25. Капиталын эрсдлийн удирдлага	23
26. Гэрээний үүрэг	23
27. Тайлангийн дараах үйл явдал	23
28. Орчуулга	24
29. Хураангуй товчлол.....	24

КРИПТО ҮНДЭСТЭН ХК

2025 оны 3 сарын 7

№ 25/07

Улаанбаатар хот

ХҮЛЭГТ ХҮННУ АУДИТ ХХК-д

Гүйцэтгэх удирдлагын мэдэгдэл

Гүйцэтгэх захирал О.Мөнх-Оргил, Ерөнхий нягтлан бодогч Б.Тэлмүүн бид, "Крипто үндэстэн"-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусгавар болсон санхүүгийн тайлангуудыг Тасралтгүй байх зарчимд үндэслэн бэлтгэн гаргасан гэдгийг үүгээр мэдэгдэж байна. Гүйцэтгэх удирдлагын хувьд бид, компани нь ирээдүйд (12 сар, түүнээс цаашхи хугацаанд) үйл ажиллагаагаа хэвийн үргэлжлүүлнэ гэсэн төсөөлөлтэй бөгөөд үйл ажиллагааныхаа хүрээг материаллаг хэмжээгээр багасгах буюу татан буулгах төлөвлөгөө байхгүй болохыг мөн мэдэгдэж байна.

О.МӨНХ-ОРГИЛ

Гүйцэтгэх захирал

Б.Тэлмүүн
Б.ТЭЛМҮҮН

Ерөнхий нягтлан бодогч

“КРИПТО ҮНДЭСТЭН” ХК

Байгууллагын талаарх мэдээлэл

Үүсгэн байгуулах шийдвэр

“КРИПТО ҮНДЭСТЭН” ХК нь 2002 оны 04-р сарын 23-ны өдрийн үүсгэн байгуулагчдын А-12 тоот тушаалын дагуу Хувьцаат Компанийн хэлбэрээр үүсгэн байгуулагдсан.

2021 оны 08 дугаар сарын 02-ны өдрийн хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын 21/06 дугаар тогтоолоор компанийн оноосон нэрийг өөрчлөх, 21/07 дугаар тогтоолоор хувьцааны тоог нэмэгдүүлэх, 21/09 дугаар тогтоолоор компанийн дүрмийг шинэчилэхээр шийдвэрлэсэн бөгөөд 2022 оны 5 дугаар сарын 22 өдөр гэрчилгээг шинэчлэн бүртгэсэн байна.

Гэрчилгээ ба тусгай зөвшөөрөл

“КРИПТО ҮНДЭСТЭН” ХК нь 2022 оны 05-р сарын 20-ний өдөр Улсын Бүртгэлийн Ерөнхий Газарт бүртгүүлж 2105853 тоот регистрийн дугаар бүхий, Улсын бүртгэлийн 000245492 тоот гэрчилгээг дахин авсан.

Хувьцаа эзэмшигчид

2024.12.31-ны өдрийн байдлаар 3258 хувьцаа эзэмшигчид 113,212 ширхэг хувьцаа эзэмшиж байна.

Гүйцэтгэх удирдлага

О.Мөнх-Оргил

Гүйцэтгэх захирал

Хаяг

“КРИПТО ҮНДЭСТЭН” ХК

Монгол Улс, Улаанбаатар хот
Сүхбаатар дүүрэг, Ерөнхий сайд Амарын гудамж
Ард Холдингсын байр 2 дугаар давхар

Аудитор

“Хүлэгтхүннү Аудит” ХХК

Монгол Улс, Улаанбаатар хот,
Чингэлтэй дүүрэг, 5-р хороо,
Самбуугийн гудамж, Эм Эн тауэр, 808 тоот

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ТАЙЛАН

“КРИПТО ҮНДЭСТЭН” ХК-ийн хувьцаа эзэмшигчид

Дүгнэлт

Бид “Крипто Үндэстэн” ХК (цаашид “компани” гэх)-ийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдлын тайлан, тухайн өдрөөр тасалбар болгосон орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, өмчийн өөрчлөлтийн тайлан, мөнгөн гүйлгээний тайлан болон бусад тайлбар тодруулгаас бүрдсэн санхүүгийн тайланд аудит хийлээ.

Бид, компанийн 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, уг өдрөөр тасалбар болгосон орлогын дэлгэрэнгүй тайлан, мөнгөн гүйлгээг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (цаашид “СТОУС” гэх)-ын дагуу үнэн зөв, бодитой илэрхийлсэн байна гэж дүгнэж байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Бид аудитаа Аудитын Олон Улсын Стандарт (цаашид “АОУС” гэх)-ын дагуу гүйцэтгэсэн болно. Уг стандартын дагуу бидний хүлээх үүргийг энэхүү тайлангийн Санхүүгийн Тайлангийн Аудиттай холбоотой Аудиторын Үүрэг хэсэгт тусгасан. Бид Нягтлан Бодогчдын Ёс Зүйн Олон Улсын Стандартын Зөвлөлөөс баталсан Мэргэжлийн нягтлан бодогчдын ёс зүйн дүрэм (цаашид “МНБЁЗ-н дүрэм” гэх)-ийн дагуу компаниас хараат бус ба МНБЁЗ-н дүрмийн бусад ёс зүйн үүрэг хариуцлагаа бүрэн биелүүлсэн болно. Бидний олж авсан аудитын нотолгоо нь аудитын дүгнэлт гаргах хангалттай бөгөөд зохистой үндэслэл болно гэж итгэж байна.

Санхүүгийн тайлантай холбоотой Удирдлага болон Засаглах Эрх Бүхий Этгээдийн Үүрэг

Удирдлага нь санхүүгийн тайлангаа СТОУС-ын дагуу бэлтгэн, шударгаар илэрхийлэх, эдгээр санхүүгийн тайланг алдаа эсвэл санаатай зальт үйлдлээс үүсэлтэй материаллаг хэмжээний алдаагүйгээр бэлтгэж, шударгаар илэрхийлэхийн тулд удирдлагаас шаардлагатай гэж тогтоосон дотоод хяналтыг хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг бэлтгэхдээ компанийн татан буулгах, үйл ажиллагааг нь зогсоох, эсвэл үүнээс өөр боломжит сонголт байхгүй байхаас бусад тохиолдолд Удирдлага компанийн үйл ажиллагаагаа тасралтгүй явуулах чадамжийг үнэлэх, тодруулах, нягтлан бодох бүртгэлийн тасралтгүй байх суурийг ашиглан санхүүгийн тайлангаа бэлтгэх үүрэгтэй.

Засаглах эрх бүхий этгээд нь компанийн санхүүгийн тайлагналын үйл явцад хяналт тавих үүрэгтэй.

Санхүүгийн Тайлангийн Аудиттай холбоотой Аудиторын Үүрэг

Санхүүгийн тайлан нь бүхэлдээ алдаа эсвэл санаатай зальт үйлдлийн улмаас материаллаг хэмжээний алдаагүй илэрхийлэгдсэн эсэх талаар ул үндэслэлтэй нотолгоо олж авах болон бидний дүгнэлтийг агуулсан аудиторын тайлан гаргах нь бидний зорилго юм. Ул үндэслэлтэй нотолгоо гэдэг нь өндөр түвшний нотолгоо боловч АОУС-ын дагуу хийгдсэн аудит нь байнга

материаллаг хэмжээний алдааг илрүүлдэг гэсэн баталгаа болохгүй. Алдаатай илэрхийлэл нь алдаа эсвэл санаатай зальт үйлдлээс үүсч болох ба дангаараа эсвэл нийтдээ эдгээр санхүүгийн тайланд үндэслэн шийдвэр гаргах санхүүгийн тайлангийн хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх магадлалтай бол материаллаг гэж үздэг.

АОУС-ын дагуу хийсэн аудитын нэг хэсэг байдлаар бид мэргэжлийн шийдэл гарган, аудитын туршид мэргэжлийн үл итгэх үзлийг баримтлан ажилладаг. Үүнээс гадна:

- Заль мэх эсвэл алдааны улмаас санхүүгийн тайлан материаллаг алдаатай илэрхийлэгдэх эрсдлийг тодорхойлж, түүнийг үнэлэн уг эрсдэлд тохирох аудитын горимыг боловсруулан хэрэгжүүлж, өөрсдийн санал дүгнэлтийн үндэслэл болохуйц хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоог олж авдаг. Заль мэхнээс үүссэн материаллаг алдааг илрүүлэхгүй байх эрсдэл нь алдаанаас үүссэн материаллаг алдааг илрүүлэхгүй байх эрсдэлээс харьцангуй их байдаг. Учир нь заль мэхэнд хуйвалдаан, баримт бичгийг хуурамчаар үйлдэх, санаатайгаар орхигдуулах, буруу тайлагнах, дотоод хяналтыг үл ойшоох явдлууд орсон байж болно.
- Компанийн дотоод хяналтын үр ашигт байдлын талаар санал дүгнэлт гаргах зорилгоор биш харин тухайн нөхцөл байдалд тохирох аудитын горимыг боловсруулах зорилгоор аудитад хамаарах дотоод хяналтын талаар ойлголт олж авдаг.
- Удирдлагын ашигласан нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тохиромжтой байдал, хийсэн нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоолол болон холбогдох тодруулгын үл үндэслэлтэй байдлыг үнэлдэг.
- Мөн олж авсан аудитын нотолгоон дээр үндэслэн компанийн тасралтгүйгээр үйл ажиллагаагаа үргэлжлүүлэх чадамжид мэдэгдхүйц эргэлзээ төрүүлэхүйц үйл явдал, нөхцөл байдалтай холбоотой материаллаг тодорхой бус байдал байгаа эсэхийг тодорхойлж, нягтлан бодох бүртгэлийн өөдрөг төсөөллийн суурийг удирдлага зохистойгоор хэрэглэсэн эсэхийг дүгнэдэг. Хэрэв бид материаллаг хэмжээний тодорхой бус байдал оршин байна гэж үзвэл аудиторовн тайландаа түүнтэй холбоотой санхүүгийн тайлангийн тодруулгад анхаарал хандуулах эсвэл хийсэн тодруулга нь хангалтгүй байна гэж үзвэл аудитын санал дүгнэлтээ өөрчилдөг. Бидний дүгнэлт нь аудиторовн тайлан гаргах өдөр хүртэлх олж авсан аудитын нотолгоонд суурилдаг. Гэхдээ ирээдүйн үйл явдал эсвэл нөхцөлүүд нь компанийг өөдрөг төсөөллөө үргэлжлүүлэхээ зогсооход хүргэх нөлөө үзүүлж болно.
- Тодруулгыг багтаагаад санхүүгийн тайлангийн ерөнхий толилуулга, бүтэц, агуулга ба санхүүгийн тайлангууд нь үнэн зөв толилуулгын шаардлагыг хангахуйц хэмжээнд гол гол ажил гүйлгээ ба үйл явдлыг илэрхийлсэн эсэхийг үнэлдэг.

Бид аудитын төлөвлөсөн цар хүрээ ба хугацаа, аудитынхаа явцад олж илрүүлсэн дотоод хяналт дахь томоохон зөрчил, дутагдлыг оруулаад нөлөө бүхий аудитын илрүүлэлтүүд, бусад асуудлуудаар засаглах эрх бүхий удирдлагатай харилцдаг.

Гарын үсэг зурсан:

И.Гуррагчаа
Гүйцэтгэх захирал
Күлэгтхүннү Аудит ХХК

2025 оны 04 дүгээр сарын 29-ны өдөр
Монгол Улс, Улаанбаатар хот

Төгрөгөөр	Тодруулгын дугаар	2024 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
Хөрөнгө			
Эргэлтийн хөрөнгө			
Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгө	5	61,402,258	995,189
Дансны авлага	6	54,208,378	760,263,651
Бусад авлага	7	-	38,503,194
Бусад санхүүгийн хөрөнгө	8	201,020,000	216,473,390
Урьдчилж төлсөн зардал	9	292,468,321	278,205,604
Бусад эргэлтийн хөрөнгө	10	7,877,705,246	4,485,059,267
		8,486,804,203	5,779,500,295
Эргэлтийн бус хөрөнгө			
Үндсэн хөрөнгө	11	1,495,848	1,495,848
Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	12	500,000,000	-
		501,495,848	1,495,848
Нийт хөрөнгө		8,988,300,051	5,780,996,143
Өр төлбөр ба эздийн өмч			
Богино хугацаат өр төлбөр			
Дансны болон бусад өглөг	13	620,997,294	609,035,804
Татварын өглөг	14	3,449,786	3,447,600
		624,447,080	612,483,404
Урт хугацаат өр төлбөр			
Урт хугацаат зээл		484,200,000	-
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	15	427,898,402	157,678,262
		912,098,402	157,678,262
Өр төлбөрийн нийт дүн		1,536,545,482	770,161,666
Эздийн өмч			
Хувь нийлүүлсэн хөрөнгө	16	11,321,200	11,321,200
Нэмж төлөгдсөн капитал		8,421,200	8,421,200
Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	17	3,851,076,224	1,419,104,355
Эзэмшигчийн өмчийн бусад хэсэг	18	3,464,259,336	3,464,259,336
Хуримтлагдсан ашиг алдагдал		116,676,609	107,728,387
Эздийн өмчийн дүн		7,451,754,569	5,010,834,477
Нийт өр төлбөр ба эздийн өмч		8,988,300,051	5,780,996,143

Төгрөгөөр	Тодруулгын дугаар	2024 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
Борлуулалтын орлого (цэвэр)		-	-
Борлуулсан барааны өртөг		-	-
Нийт ашиг (алдагдал)		-	-
Түрээсийн орлого		-	-
Хүүний орлого	19	-	28,004,508
Бусад орлого	20	62,622,036	19,782,985
Борлуулалт, маркетингийн зардал		-	-
Ерөнхий ба удирдлагын зардал	22	91,474,980	143,486,120
Санхүүгийн зардал	22	66,225,123	-
Бусад олз (гарз)	21	104,026,290	7,463,583
Татварын өмнөх ашиг (алдагдал)		8,948,222	(88,235,044)
Орлогын татварын зардал		-	-
Татварын дараах ашиг (алдагдал)		8,948,222	(88,235,044)
Зогсоосон үйл ажиллагааны татварын дараах ашиг алдагдал		-	-
Тайлант үеийн цэвэр ашиг алдагдал		8,948,222	(88,235,044)
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	17	2,431,971,869	1,419,104,355
Орлогын нийт дүн		2,440,920,091	1,330,869,310
Нэгж хувьцаанд ногдох суурь ашиг (алдагдал)		21,560.61	11,755.55

КРИПТО ҮНДЭСТЭН ХК
ӨМЧИЙН ӨӨРЧЛӨЛТИЙН ТАЙЛАН

Төгрөгөөр

	Өмч	Нэмж төлөгдсөн капитал	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл	Эзний өмчийн бусад хэсэг	Хуримтлагдсан ашиг	Нийт дүн
2022 оны 12-р сарын 31	11,321,200	8,421,200	1,419,104,355	3,464,259,336	195,963,431	5,099,069,522
Запруулсан үлдэгдэл	11,321,200	8,421,200	1,419,104,355	3,464,259,336	195,963,431	5,099,069,522
Тайлант үеийн ашиг (алдагдал)	-	-	-	-	(88,235,044)	(88,235,044)
2023 оны 12-р сарын 31	11,321,200	8,421,200	1,419,104,355	3,464,259,336	107,728,387	5,010,834,477
Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлтийн нөлөө, алдааны запруулга	-	-	-	-	(0)	(0)
Запруулсан үлдэгдэл	11,321,200	8,421,200	1,419,104,355	3,464,259,336	107,728,387	5,010,834,477
Тайлант үеийн ашиг (алдагдал)	-	-	-	-	8,948,222	8,948,222
Бусад дэлгэрэнгүй орлого	-	-	2,431,971,869	-	-	2,431,971,869
2024 оны 12-р сарын 31	11,321,200	8,421,200	3,851,076,224	3,464,259,336	116,676,609	7,451,754,569

Төрөгөөр	2024 оны 12-р сарын 31	2023 оны 12-р сарын 31
Үндсэн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн орлогын дүн (+)	100,491,990	187,048,363
Бусад мөнгөн орлого	100,491,990	187,048,363
Мөнгөн зарлагын дүн (-)	85,017,798	169,415,931
Ажиллагчдад олгосон мөнгө	47,474,339	43,198,500
Нийгмийн даатгалын байгууллагад төлсөн мөнгө	15,284,134	6,260,000
Ашиглалтын зардал төлсөн	19,454,796	26,829,891
Татварын байгууллагад төлсөн	2,804,530	2,667,072
Бусад мөнгөн зарлага	-	90,460,469
Үндсэн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	15,474,192	17,632,432
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн зарлагын дүн (-)	883,000,000	17,103,772
Үндсэн хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	-	1,495,848
Хөрөнгө оруулалт олж эзэмшихэд төлсөн	383,000,000	15,607,924
Бусад урт хугацаат хөрөнгө олж эзэмшихэд төлсөн	500,000,000	-
Хөрөнгө оруулалтын үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээний дүн	(883,000,000)	(17,103,772)
Санхүүгийн үйл ажиллагааны мөнгөн гүйлгээ		
Мөнгөн орлогын дүн (+)	1,000,000,000	-
Зээл авсан, өрийн үнэт цаас авснаар хүлээн авсан	1,000,000,000	-
Мөнгөн зарлагын дүн (-)	72,067,123	-
Зээл, өрийн үнэт цаасны төлбөр төлсөн мөнгө	72,067,123	-
Санхүүгийн үйл ажиллагааны цэвэр мөнгөн гүйлгээний дүн	927,932,877	-
Валютын ханшны зөрүү	-	(3,265)
Бүх цэвэр мөнгөн гүйлгээ	60,407,068	525,394
Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	995,189	469,795
Мөнгө түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	61,402,258	995,189

1. Компанийн талаарх мэдээлэл

1.1 Танилцуулга, зохион байгуулалт

"Булган Ундрага" Хувьцаат Компани (цаашид "компани" гэх) нь 2002 оны 04 дүгээр сарын 23-ны өдөр байгуулагдсан ба 2022 оны 5-р сарын 22 өдрөөс "Крипто үндэстэн" нэртэйгээр Монгол Улсын хуулийн дагуу компаний нэршлийг өөрчилсөн бөгөөд тус улсын нутаг дэвсгэр дээр үйл ажиллагаа явуулдаг, компанийн өөрийн хөрөнгийн хэмжээнд хариуцлага хүлээдэг компани юм.

Компанийн эрх барих дээд байгууллага нь хувьцаа эзэмшигчдийн хурал бөгөөд компанийн өдөр тутмын үйл ажиллагааг Гүйцэтгэх захирал удирдан зохион байгуулдаг.

1.2 Үндсэн үйл ажиллагаа, үйл ажиллагаа эрхлэх зөвшөөрөл

Компанийн 2021 оны 08 дугаар сарын 02-ны өдрийн 21/09 дугаар хувьцаа эзэмшигчдийн хурлын тогтоолоор шинэчлэн баталсан дүрэмд компани нь гадаад худалдаа, крипто валют судалгаа, бизнесийн зөвлөгөөний үйл ажиллагаа эрхэлнэ гэж заасны дагуу компани уг үйл ажиллагаануудыг явуулж байна.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй

2.1 Мөрдсөн стандарт

Санхүүгийн тайлангаа Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс баталж гаргасан Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт (СТОУС)-ын дагуу бэлтгэсэн.

2.2 Тайлан бэлтгэсэн суурь

Санхүүгийн тайлан бэлтгэхдээ мөрдсөн хэмжилтийн гол суурь нь түүхэн өртөг. Түүхэн өртөг нь хөрөнгийг худалдан авах үед төлсөн эсвэл солилцсон зүйлийн бодит үнэ цэнэ байна. Гэхдээ СТОУС-аар шаардсаны дагуу санхүүгийн элементүүдийн хэмжилтэнд түүхэн өртөг, тайлант үеийн өртөг, боломжит үнэ цэнэ, өнөөгийн үнэ цэнэ, бодит үнэ цэнэ зэрэг хэд хэдэн ялгаатай аргыг дангаар нь болон хослуулан ашигласан.

Компанийн санхүүгийн тайлангуудыг үйл ажиллагааны үндсэн мөнгөн тэмдэгт болох "Монгол төгрөг"-өөр илэрхийлсэн. Бүх санхүүгийн мэдээллийг өөрөөр заагаагүй бол "мянган төгрөг"-өөр илэрхийлсэн.

2.3 Санхүүгийн хэрэглүүр

Санхүүгийн хэрэгслүүд-хэмжилтийн үндсэн нэр томъёо: Санхүүгийн хэрэгслүүдийн ангиллаас хамааран тэдгээрийг дор тайлбарласны дагуу бодит үнэ цэнэ, анхны өртгөөр, эсвэл хорогдуулсан өртгөөр бүртгэлд тусгана.

Бодит үнэ цэнэ нь хэмжилтийн өдөр зах зээлд оролцогч талууд сайн дураараа хоорондоо хөрөнгө худалдах, эсвэл хөрөнгө солилцох, өр төлбөр барагдуулахад төлөх үнэ юм. Бодит үнэ цэнийн хамгийн сайн нотолгоо нь идэвхитэй зах зээлийн жишиг үнэ юм. Идэвхитэй зах зээл гэдэг нь хөрөнгө ба өр төлбөртэй холбоотой үнийн талаарх хангалттай их хэмжээгээр гүйлгээнүүдийн талаарх мэдээллийг байнга авч болох гарзыг хэлнэ.

Санхүүгийн хэрэгслүүдийн үнэ нь хөрөнгийн зах зээл, эсвэл бусад байгууллагаас тогтмол нийтэд зарлагдах буюу бэлэн олдох боломжтой бөгөөд эдгээр үнээр зах зээл дээр бодит гүйлгээ тогтмол хийгддэг тохиолдолд санхүүгийн хэрэгслүүдийг идэвхитэй зах зээл дээр санал болгосон гэж үзнэ.

Зах зээлийн үнийн талаар гаднаас мэдээлэл олдохгүй байгаа зарим санхүүгийн хэрэгслүүдийн бодит үнэ цэнийг тогтоохдоо дискаунтчилсан мөнгөн гүйлгээний үнэлгээний

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.3 Санхүүгийн хэрэглүүр (үргэлжлэл)

загвар, холбоогүй талуудын хооронд хамгийн сүүлд хийгдсэн хэлцлийн талаарх санхүүгийн мэдээлэл дээр үндэслэн, үнэлгээний загвар болон хөрөнгө оруулалтын объектын талаарх санхүүгийн мэдээлэлд хийсэн дүн шинжилгээг ашиглаж тооцно. Үнэлгээний аргачлалуудад зах зээлийн нээлттэй мэдээлэл ашиглах боломжгүй үед таамаглалыг ашигладаг.

Анхны өртөг гэдэг нь худалдан авалтын өдөр төлөгдсөн мөнгөн хөрөнгө буюу түүнтэй адилтгах хөрөнгийн дүн, эсвэл хөрөнгө худалдаж авахад зориулагдсан бусад нөөцийн бодит үнэ бөгөөд үүнд хэлцэл болон ажил гүйлгээний зардлууд орно.

Гүйлгээний зардлууд нь санхүүгийн хэрэгслийг худалдан авах, шинээр гаргах эсвэл борлуулахтай шууд холбоотой нэмэлт зардлууд юм. Нэмэлт зардлууд гэдэг нь гүйлгээ хийгээгүй тохиолдолд үүсэхгүй байх зардал болно. Гүйлгээний зардалд зуучлагч, борлуулагч зуучлагчийн үүрэг гүйцэтгэж буй ажилтнууд, зөвлөх, брокер, диллерүүдэд төлсөн хураамж шимтгэл, зохицуулагч агентлаг, хөрөнгийн биржийн ногдуулсан хураамж төлбөр, мөн өмчлөлийн эрхийг шилжүүлэхэд ногдуулсан татвар хураамжууд хамаарна. Гүйлгээний зардалд өрийн хямдруулалт буюу урамшуулал, санхүүжилтийн зардал, дотоод удирдлагын буюу хадгалалтын зардлууд орохгүй.

Хорогдуулсан өртөг гэдэг нь санхүүгийн хэрэгслүүдийг анхлан хүлээн зөвшөөрсөн дүнгээс үндсэн төлбөрийн эргэн төлөлтийг хасаж, хуримтлагдсан хүүг нэмж өгсөн дүн, харин санхүүгийн хөрөнгийн хувьд үнэ цэнийн бууралттай холбоотой аливаа хасагдуулгыг хассан дүн юм. Хуримтлагдсан хүүд анх хүлээн зөвшөөрсөн урамшууллын хойшлогдсон гүйлгээний зардал, мөн хөнгөлөлтийн дүнг үр ашигт хүүгийн аргаар тооцсон хямдруулалт орно. Хуримтлагдсан хүүгийн орлого, хуримтлагдсан хүүгийн зардал, мөн хуримтлагдсан купон болон үнийн хямдруулсан урамшуулал буюу хөнгөлөлтийг (мөн аливаа хойшлогдсон шимтгэлийн хамт) тусад нь толилуулаагүй ба тэдгээрийг санхүүгийн байдлын тайланд хамаарах хэсэгт бүртгэлийн үнээр тусгасан болно.

Үр ашигт хүүний арга гэдэг нь хүүний орлого эсвэл хүүний зардлыг хамаарах хугацааны туршид санхүүгийн хэрэгслийн дансны үнээс тооцогдох хүүний хувийг тогтмол байлгах аргаар (үр ашигт хүүний хувь) хуваарилах арга юм. Үр ашигт хүүний хувь нь ирээдүйд орж ирэхээр тооцоолсон мөнгөн орлого болон гарах зарлагыг (ирээдүйн зээлийн алдагдлыг үл харгалзан) санхүүгийн хэрэгслүүдийн хүлээгдэж буй хугацаа эсвэл зохистой бол түүнээс богино хугацааны туршид хямдруулж, санхүүгийн хэрэгслүүдийн бүртгэлийн цэвэр дүнг гаргаж авах хүүний хувь болно. Үр ашигт хүүний хувь нь хувьсах хүүтэй санхүүгийн хэрэгслүүдийн мөнгөн урсгалыг хүү өөрчлөгдөх дараагийн мөч хүртэл дискаунтчилах бөгөөд санхүүгийн хэрэгсэлд тусгагдсан хөвөх хүү дээр нэмэгдэх зээлийн хүүний зөрүүг илэрхийлсэн урамшуулал болон хөнгөлөлт мөн зах зээлийн ханшийн түвшинтэй уялдан өөрчлөхгүй бусад хувьсах хүчин зүйлсийн нөлөөг дискаунтчилахгүй. Эдгээр урамшуулал болон хөнгөлөлтийг хэрэгслүүдийн хүлээгдэж буй нийт хугацааны туршид хорогдуулна. Өнөөгийн үнэ цэнийн тооцоололд гэрээний талуудын хооронд төлөх эсвэл хүлээн авах бүх хураамжийг оруулах бөгөөд тэдгээр нь үр ашигт хүүний бүрэлдэхүүн хэсэг болно. Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг ангиллаас нь хамааруулан бодит үнэ цэнэ, эсвэл хорогдуулсан өртгөөр дор тайлбарласны дагуу бүртгэлд тусгадаг.

2.3.1 Санхүүгийн хөрөнгийн ангилал

Санхүүгийн хөрөнгийг “зээл ба авлага”-аар ангилсан. “Зээл ба авлага”-д компанийн ойрын ирээдүйд худалдах төлөвлөгөөгүй бөгөөд тогтмол, тодорхойлж болохуйц төлбөртэй, хөрөнгийн идэвхитэй зах зээлд бүртгэлгүй, үүсмэл бус (дериватив бус) бүх санхүүгийн хөрөнгийг хамруулдаг. “Зээл ба авлага”-д дансны ба бусад авлага, касс болон харилцах дансан дахь мөнгөн хөрөнгө, урьдчилгаа төлбөрүүд багтсан.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.3 Санхүүгийн хэрэглүүр (үргэлжлэл)

2.3.2 Санхүүгийн өр төлбөрийн ангилал

Санхүүгийн өр төлбөрийг "санхүүгийн бусад өр төлбөр"-өөр ангилсан. Санхүүгийн бусад өр төлбөрийг хорогдуулсан өртгөөр бүртгэнэ.

2.3.3 Санхүүгийн хэрэглүүрүүдийг анх хүлээн зөвшөөрөх

Хууль тогтоомжоор эсвэл тухайн зах зээлийн дүрэм журмаар тогтоосон хугацаанд шилжүүлэхээр заасан санхүүгийн хөрөнгийн худалдан авалт ба борлуулалт (энгийн нөхцөлөөр гүйцэтгэх худалдан авалт ба борлуулалт)-ыг гүйлгээ хийсэн өдрөөр, өөрөөр хэлбэл компанийн санхүүгийн хөрөнгийг шилжүүлэх үүргийг хүлээсэн өдрөөр хүлээн зөвшөөрдөг. Худалдан авалтын бусад бүх гүйлгээг хүлээн зөвшөөрөхдөө компани нь тухайн санхүүгийн хэрэгслийн хувьд гэрээний оролцогч тал болсон үед бүртгэдэг.

2.3.4 Санхүүгийн хөрөнгийн үл хүлээн зөвшөөрөлт

Компани нь санхүүгийн хөрөнгийг дараах тохиолдолд бүртгэлээс хасдаг. (а) хөрөнгийн төлбөрийг авсан эсвэл хөрөнгөтэй холбоотой мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрх дуусгавар болсон, (б) компани хөрөнгөтэй холбоотой мөнгөн урсгалыг хүлээн авах эрхээ бусдад шилжүүлэн өгсөн эсхүл шаардлага хангасан дамжуулан өгөх хэлцэлд оролцсоны үр дүнд (1) хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой бүхий л эрсдэл болон өгөөжийг үндсэнд нь шилжүүлсэн, (2) хөрөнгийг эзэмшихтэй холбоотой бүхий л эрсдэл болон өгөөжийн эрхийг шилжүүлээгүй ч авч үлдээгүй гэхдээ хяналтын эрхийг хадгалж байгаа тохиолдолд.

Нөгөө тал хөрөнгийг хараат бус гуравдагч этгээдэд ямар нэгэн хязгаарлалтгүйгээр бүхэлд нь борлуулах бодит боломжгүй байгаа нөхцөлд хяналтыг авч үлдсэнд тооцно.

2.3.5 Санхүүгийн өр төлбөрийн үл хүлээн зөвшөөрөлт

Санхүүгийн өр төлбөрийн төлөх үүргийн хугацаа дууссан, санхүүгийн өр төлбөр төлөх үүргээс чөлөөлөгдсөн болон уг өр төлбөрийг төлөх үүрэг дуусгавар болсон үед санхүүгийн өр төлбөрийг үл хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

2.3.6 Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт

Санхүүгийн хөрөнгийг анх бүртгэснээс хойш тохиосон нэг буюу олон үйл явдлын ("гарз учруулсан үйл явдлууд") үр дүнд үүссэн бөгөөд санхүүгийн дан ганц эсвэл бүлэг хөрөнгөнөөс ирээдүйд хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалын хэмжээ болон цаг хугацаанд нөлөө үзүүлэх үнэ цэнийн алдагдлыг, тухайн нөлөөг баталгаатай тооцох боломжтой тохиолдолд тайлант жилийн орлого, зардалд бүртгэнэ. Хэрэв компани нь тусгайлан дангаар нь үнэлсэн санхүүгийн хөрөнгийн хувьд үнэ цэнэ нь их, бага хэмжээгээр буурсныг илэрхийлэх бодит нотолгоо байхгүй гэж тодорхойлсон бол тухайн санхүүгийн хөрөнгийг ижил төрлийн зээлийн эрсдэлийн шинж чанартай санхүүгийн хөрөнгийн бүлэгт багтаан уг бүлгийн үнэ цэнийн бууралтыг хамтатган үнэлдэг. Компанийн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнэ буурсан эсэхийг тодорхойлоход авч үздэг үндсэн хүчин зүйлс нь тэдгээрийн хугацаа хэтрэлт, мөн барьцаа хөрөнгө (хэрэв байгаа бол)-ийн бодит үнэ цэнийн өөрчлөлт юм. Үнэ цэнэ бууралтын бодит нотолгоо байгаа эсэхийг тодорхойлоход үндэслэл болгодог гол хэмжүүрүүд. Үүнд:

- Гэрээний нөгөө талын аливаа төлбөрийн хугацаа хэтрэлт;
- Гэрээний нөгөө тал санхүүгийн ихээхэн хүндрэлтэй учирдаг болох талаарх мэдээлэл компанид байгаа мэдээллээр нотлогдож байгаа;
- Гэрээний нөгөө талд нөлөөлөл үзүүлэх үндэсний буюу орон нутгийн эдийн засгийн өөрчлөлтийн нөхцөлтэй холбоотойгоор гэрээний нөгөө талын төлбөр гүйцэтгэлд өөрчлөлт гарсан.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.3 Санхүүгийн хэрэглүүр (үргэлжлэл)

2.3.6 Хорогдуулсан өртгөөр бүртгэсэн санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралт (үргэлжлэл)

Хорогдуулсан өртгөөр хүлээн зөвшөөрөх санхүүгийн хөрөнгийн үнэ цэнийн бууралтын нөхцөлүүд нь хэлэлцээрийн журмаар дахин хянагдах буюу гэрээний нөгөө талын санхүүгийн хүндрэлтэй холбоотойгоор ямар нэг байдлаар өөрчлөгдсөн бол эдгээр нөхцлийг дахин хянахаас өмнө анхны үр ашигт хүүг ашиглан үнэ цэнийн бууралтыг тодорхойлно. Үүний дараа тухайн санхүүгийн хөрөнгөтэй холбоотой эрсдэл, өгөөж ихээхэн өөрчлөгдсөн бол нөхцөл нь дахин хянагдсан санхүүгийн хөрөнгийг бүртгэлээс хасаж, шинэ хөрөнгийг бодит үнэ цэнээр нь хүлээн зөвшөөрнө. Энэ нь анхны болон шинээр хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалын дискаунтчилсан үнийн хоорондын зөрүүгээр нотлогдоно.

Үнэ цэнийн бууралтын алдагдлыг үргэлж нөөцийн сангийн дансанд бүртгэж хөрөнгийн бүртгэлийн үнийг хүлээгдэж буй мөнгөн урсгалын (зээлийн хэрэгжээгүй алдагдлыг хасагдуулсан дүнгээр) анхны үр ашигт хүүгээр тооцсон өнөөгийн үнэ цэнэ хүртэл бууруулна. Компанийн мэдэлд байгаа барьцаа төлбөрөөр хамгаалагдсан санхүүгийн хөрөнгийн хүлээгдэж буй ирээдүйн мөнгөн урсгалын өнөөгийн үнэ цэнэ нь холбогдох барьцааг өмчлөн авч борлуулснаас орж ирэх мөнгөн урсгалыг илэрхийлнэ.

Хэрэв үнэ цэнийн алдагдал дараах үеүдэд буурч, бууралтыг хүлээн зөвшөөрснөөс хойш тохиосон бодит үйл явдалтай холбох боломжтой бол, жишээ нь нөгөө талын төлбөрийн чадвар сайжирсан бол нөөцийн сангийн дансыг залруулах замаар өмнө нь хүлээн зөвшөөрсөн үнэ цэнийн алдагдлыг буцааж тухайн жилийн орлого, зардалд бүртгэнэ.

Эргэн төлөгдөх боломжгүй болсон санхүүгийн хөрөнгийг данснаас хасахдаа хөрөнгийг нөхөн төлүүлэхэд шаардлагатай бүхий л арга хэмжээг авах бөгөөд алдагдлын хэмжээ тодорхой болсон үед холбогдох алдагдлын сангийн дансанд бүртгэн хасна. Өмнө нь данснаас хассан хөрөнгийн дүн дараа эргэн төлөгдсөн тохиолдолд нөхөн төлөгдсөн дүнгээр тухайн жилийн орлого, зардал дахь үнэ цэнийн бууралтын алдагдлын сангийн дансыг бууруулна.

2.4 Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгөд кассан дахь бэлэн мөнгө, банкны харилцах болон хугацаагүй хадгаламж, 3 сар ба түүнээс богино хугацаатай төлөгдөх богино хугацаат болон түргэн хөрвөх бусад хөрөнгө оруулалтыг хамруулна. Мөнгө болон түүнтэй адилтгах хөрөнгийг үр ашигт хүүгийн аргаар хорогдуулсан өртгөөр бүртгэдэг.

2.5 Урьдчилгаа төлбөр

Урьдчилгаа төлбөр нь мөнгөн хэлбэрээр төлөгдсөн боловч дараагийн тайлант үед зардлаар хүлээн зөвшөөрөгдөх төлбөр, эсвэл хүлээн аваагүй хөрөнгө (бараа материал, үндсэн хөрөнгө, биет бус хөрөнгө)-ийн төлбөрөөс бүрдэнэ. Урьдчилгаа төлбөрийг анх хөрөнгөөр бүртгэх ба төлөгдсөн мөнгөн дүнгээр нь хэмжинэ. Уг төлбөрийг тухайн зардал нь гарсан тохиолдолд ашиг, алдагдлаар, эсвэл хөрөнгийн өртөгт үл хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Компани урьдчилгаа төлбөрийн дансны үнэд үнэ цэнийн бууралт гарсан эсэхийг хянадаг.

2.6 Хувьцаат капитал

Хувьцаат капитал нь компанийн гаргасан энгийн хувьцааг илэрхийлэх бөгөөд хүлээн авсан дүнгээс хувьцаа гаргахтай холбоотой шууд зардлыг хассан цэвэр дүнгээр хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.7 Орлого

Эдийн засгийн өгөөж нь компанид орж ирэх нь тодорхой, мөн хэмжих боломжтой үед орлогыг хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ. Орлогыг харилцагчаас хүлээн авсан болон хүлээн авах зүйлийн бодит үнэ цэнээр хэмждэг. Орлогыг тооцоолж буй борлуулалтын буцаалт, борлуулалтын хөнгөлөлт, тэдгээртэй ижил төстэй хөнгөлөлтүүдийг хассан цэвэр дүнгээр бүртгэнэ.

Үндсэн үйл ажиллагааны буюу крипто валют судалгаа, бизнесийн зөвлөгөөний үйлчилгээний орлогыг сар бүрд нь аккрузал суурьт үндэслэн хүлээн зөвшөөрч бүртгэнэ.

2.8 Зардал

Эдийн засгийн ирээдүйн үр өгөөжийн бууралтыг найдвартай хэмжих боломжтой ба энэ нь хөрөнгийг багасгах, эсвэл өр төлбөрийг нэмэгдүүлэхээр байвал зардлыг хүлээн зөвшөөрнө.

крипто валют судалгаа, бизнесийн зөвлөгөөний үйлчилгээний орлогыг хүлээн зөвшөөрөх үед түүнтэй холбоотой зардлыг хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Крипто валют судалгаа, бизнесийн зөвлөгөө үйлчилгээний үйл ажиллагаатай холбоотой зардал (цалингийн зардал, элэгдлийн зардал, цахилгааны зардал г.м)-уудыг хамруулан бүртгэдэг. Ерөнхий удирдлагын зардал ерөнхий ба удирдлагын зардал, борлуулалт ба маркетингтай холбоотой зардлуудыг хамруулан бүртгэдэг.

2.9 Ажиллагсдын зардал болон холбогдох шимтгэлүүд

Цалин, хөлс болон цалинтай холбоотой бусад зардлуудыг ажилтны хөдөлмөр эрхэлсэн тайлант хугацаанд нь зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Ээлжийн амралт, бусад богино хугацаат тэтгэмжийг олгохоор шийдвэрлэсэн үед нь зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгж, байгууллагууд хуулийн дагуу заавал тэтгэвэр, тэтгэмж, эрүүл мэндийн даатгалын сангуудад шимтгэл төлдөг. Эдгээр даатгалын шимтгэлийг цалин, хөлсийг тооцсон үе бүрд зардлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

2.10 Зээлийн зардал

Бэлтгэл шаардагдах хөрөнгийн худалдан авалт, барилгын ажил, эсвэл үйлдвэрлэлтэй шууд хамааралтай зээлийн өртгийг капиталжуулна. Компани бусад зээлийн өртгийг гарсан зээлийн өртгийг гарсан тайлант үед нь зардал гэж хүлээн зөвшөөрнө. Бэлтгэл шаардагдах хөрөнгө гэдэг нь түүнийг зориулалтаар нь ашиглах эсвэл борлуулахад бэлэн болгоход их хэмжээний хугацаа зарцуулдаг хөрөнгийг хэлэх ба уг хөрөнгийг ашиглах ба борлуулахад бэлэн болгох хүртэлх хугацаанд хүүгийн зардлыг хөрөнгийн өртөгт оруулдаг.

2.11 Гадаад валютын ажил гүйлгээ

Санхүүгийн тайлангаа өөрийн үйл ажиллагааны болон тайлагналын мөнгөн тэмдэгт болох "Монгол төгрөг"-өөр тайлагнадаг. Гадаад валютаар гарсан ажил гүйлгээг анх хүлээн зөвшөөрч бүртгэхдээ ажил гүйлгээ гарсан өдрийн албан ханшаар үйл ажиллагааны мөнгөн нэгж рүү хөрвүүлдэг. Гадаад валютаар илэрхийлэгдсэн мөнгөн зүйлс (мөнгөн хөрөнгө, авлага, өр төлбөр)-ийг тайлагналын өдөр хаалтын ханшаар дахин хөрвүүлж тайлагнадаг. Мөнгөн зүйлсийг хаалтын ханшаар илэрхийлснээс үүссэн олз ба гарзыг тайлант үеийн ашиг, алдагдлаар хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Түүхэн өртгөөрөө хэмжигдсэн мөнгөн бус зүйлсийг хаалтын ханшаар дахин хөрвүүлдэггүй бөгөөд ажил гүйлгээ гарсан өдрийн ханшаар нь тайлагнадаг.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.12 Болзошгүй өр төлбөр ба хөрөнгө

Аж ахуйн нэгжийн бүрэн хяналтаас гадуурх нэг болон түүнээс дээш ирээдүйн үйл явдал тохиолдох, эс тохиолдохоос хамаарч үүсэх эсэх нь тодорхойлогддог тул болзошгүй өр ба болзошгүй хөрөнгийг бүртгэдэггүй. Эдийн засгийн өгөөжийг агуулсан нөөцийн гадагш урсгал гарах магадлал маш бага биш л бол бүх тохиолдолд болзошгүй өр төлбөрийг санхүүгийн тайланд нэмж тодруулна. Харин эдийн засгийн өгөөж орж ирэх өндөр магадлалтай үед л болзошгүй хөрөнгийг санхүүгийн тайланд нэмж тодруулна.

2.13 Орлогын албан татвар

2.13.1 Тайлант жилийн орлогын албан татвар

Тайлагналын өдрөөр хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа Монгол Улсын “Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татварын тухай” хууль (цаашид “татварын хууль” гэх)-ийн дагуу татвар ногдуулах орлого, төлбөл зохих орлогын албан татварын дүнг тооцоолсон. Татварын хуулийн болон СТОУС-ын үзэл баримтлалын ялгаатай байдлын улмаас татвар ногдуулах орлогын дүнг тодорхойлохдоо СТОУС-ын дагуу хүлээн зөвшөөрч бүртгэсэн зарим орлого, зардлын дүнг огт авч үздэггүй (тухайлбал, баримтаар нотлогдохгүй зардал), эсвэл уг хуульд заасан шаардлагын дагуу түр хойшлуулан авч үздэг (тухайлбал, мөнгөн зүйлсийг хаалтын ханшаар дахин хөрвүүлснээс үүссэн ханшийн зөрүүний олз ба гарз).

2.13.2 Хойшлогдсон татвар

Хойшлогдсон орлогын албан татварыг тайлагналын өдрийн байдлаарх хөрөнгө, өр төлбөрийн татварын суурь, тэдгээрийн санхүүгийн бүртгэлийн дүн хоёрын хоорондын түр зөрүүний дүнгээс тайлан тэнцлийн аргыг хэрэглэн тооцдог. Бараг бүх (маш бага түр зөрүүнээс бусад) татвар ногдох болон хасагдах түр зөрүүнээс тайлагналын өдөр хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа татварын хуулиуд ба татварын хувиар хойшлогдсон татварын өр болон хөрөнгийг хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг. Түр зөрүүг арилсан үеийн татвар ногдуулах орлогыг тохируулах байдлаар үл хүлээн зөвшөөрч бүртгэдэг.

Хойшлогдсон татварын хөрөнгийн дансны үнийг тайлагналын өдөр бүр хянаж үздэг ба уг хөрөнгийг бүхэлд нь, эсвэл хэсэгчлэн ашиглахад хангалттай хэмжээний татвар ногдох орлого орж ирэх магадлал буурах үед дансны үнийг бууруулдаг. Үл хүлээн зөвшөөрсөн хойшлогдсон татварын хөрөнгийг тайлагналын өдөр бүр дахин үнэлж үздэг ба хойшлогдсон татварын хөрөнгийг ашиглах боломжтой орлого ирээдүйд орж ирэх магадлалтай үед хүлээн зөвшөөрдөг.

Орлогын татварын зардал нь тайлант жилийн татварын зардал, хойшлуулсан татварын зардлын нийлбэрээс бүрдэнэ.

2.14 Холбоотой тал

Компани болон түүнтэй холбоотой этгээдүүдийн хооронд ажил үйлчилгээ эсвэл үүрэг хариуцлага шилжүүлэхдээ төлбөр нэхэмжилсэн эсэхээс үл хамааран тэдгээрийн хооронд хийгдсэн ажил гүйлгээг холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ гэнэ.

Аливаа хувь хүн эсвэл түүний гэр бүлийн ойр дотны гишүүнийг дараах тохиолдолд компанитай холбоотой гэж үзнэ.

- Компанийг шууд эсвэл хамтран хянадаг
- Компанийн үйл ажиллагаанд мэдэгдэхүйц нөлөө үзүүлдэг
- Компанийн удирдах ажилтан

Хэрэв дараах нөхцлийн аль нэг нь хангагдаж байвал тухайн аж ахуйн нэгжийг компанитай холбоотой гэж үзнэ.

2. Нягтлан бодох бүртгэлийн үндсэн бодлогын хураангуй (үргэлжлэл)

2.14 Холбоотой тал (үргэлжлэл)

- Тухайн аж ахуйн нэгж болон компани нь нэг бүлэг аж ахуйн нэгжийн бүрэлдэхүүнд багтаж байвал. Өөрөөр хэлбэл, толгой компани охин компани болон нэг толгой компанид багтдаг охин компаниуд бүгд бусадтайгаа холбоотой тал юм;
- Нэг аж ахуйн нэгж нь нөгөө аж ахуйн нэгжийн хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол эсвэл нөгөө аж ахуйн нэгжийг багтаасан бүлгийн нэг аж ахуйн нэгжийнх нь хараат эсвэл хамтарсан үйлдвэр бол;
- Хоёр компани хоёулаа гуравдагч этгээдийн хамтарсан хөрөнгө оруулалттай компани бол;
- Нэг аж ахуйн нэгж нь гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хамтарсан үйлдвэр ба харин нөгөө аж ахуйн нэгж нь уг гуравдагч аж ахуйн нэгжийн хараат компани бол;
- Тухайн аж ахуйн нэгж нь компани эсвэл компантай холбоотой аж ахуйн нэгжийн аль нэгнийх нь ажилчдын тэтгэвэр тэтгэмжинд зориулсан ажил эрхлэлтийн дараах тэтгэмжийн төлөвлөгөө байгаа бол;
- Тухайн аж ахуйн нэгж нь дээр дурдсан холбоотой талаар тодорхойлогдсон хувь хүний шууд эсвэл хамтарсан хяналтан дор байх;
- Компанийг шууд эсвэл хамтран хянадаг этгээд нь тухайн аж ахуйн нэгжийн үйл ажиллагаанд их хэмжээний нөлөөтэй байх, тухайн аж ахуйн нэгжийн, эсвэл түүний толгой компанийн удирдах ажилтан.

3. Нягтлан бодох бүртгэлийн гол үнэлэмж, тооцоолол, төсөөллүүд

Санхүүгийн тайланг СТОУС-д нийцүүлэн бэлтгэх үйл явц нь таамаглал тооцоолол, үнэлэмж хэрэглэхийг удирдлагаас шаарддаг ба энэхүү таамаглал, тооцоолол, үнэлэмж нь нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын хэрэгжилт, санхүүгийн тайлангийн өдрөөр тайлагнагдсан хөрөнгө, өр төлбөрийн дүн, болзошгүй хөрөнгө өр төлбөрийн тодруулга болон тайлант үед хүлээн зөвшөөрөгдсөн орлого, зардлын дүнд тус тус нөлөөлдөг. Ирээдүйд гарах бодит үр дүн нь эдгээр тооцооллоос зөрүүтэй байж болно.

Тооцоолол, түүнийг хийхэд хэрэглэсэн таамаглал, төсөөллийг байнга хянадаг. Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцоололд хийсэн өөрчлөлтийг өөрчлөлт хийгдсэн тайлант үе болон ирээдүйн тайлант үеүдэд тус тус тусгадаг.

3.1. Тасралтгүй үйл ажиллагаа

Компанийн удирдлагын зүгээс компанийн тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулах чадварыг үнэлж үзсэн бөгөөд компани нь ойрын ирээдүйд бизнесээ тасралтгүй явуулж чадах хэмжээний нөөцтэй гэж дүгнэсэн. Компанийн үйл ажиллагааг тасралтгүй явуулах чадварын талаар эргэлзээ төрүүлж болох аливаа нэг материаллаг тодорхойгүй байдал байхгүй гэж компанийн удирдлага үзэж байна. Иймд санхүүгийн тайланг тасралтгүй үйл ажиллагааны зарчимд суурилан бэлтгэсэн.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого ба толилуулгад орсон өөрчлөлтүүд

4.1 Тайлант жилд хэрэгжиж эхэлсэн шинэчлэгдсэн СТОУС болон шинэ тайлбарууд

Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандартын Зөвлөл (НББОУСЗ)-өөс гаргасан 2022 оны 1 сарын 1-нээс хэрэгжиж эхэлсэн СТОУС-ын өөрчлөлтүүдийг тайлант жилд хэрэгжүүлсэн.

4. Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого ба толилуулгад орсон өөрчлөлтүүд (үргэлжлэл)

4.1 Тайлант жилд хэрэгжиж эхэлсэн шинэчлэгдсэн СТОУС болон шинэ тайлбарууд

Хэрэгжих хугацаа	Шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
2024 оны 1 сарын 1	СТОУС 17 Даатгалын гэрээ, нэмэлт өөрчлөлтүүд НББОУС 1-ийн нэмэлт өөрчлөлт Эргэлтийн ба Эргэлтийн бус өр төлбөрийн ангилал, дагаж мөрдөх хугацааг хойшлуулах СТОУС 17 ба СТОУС 9-ийн анхны хэрэглээ - Харьцуулсан мэдээлэл НББОУС 1 ба СТОУС-ын практик мэдэгдэл 2-д оруулсан нэмэлт өөрчлөлт Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын тодруулга НББОУС 8-ийн нэмэлт өөрчлөлт Нягтлан бодох бүртгэлийн тооцооны тодорхойлолт Нэг удаагийн гүйлгээний үр дүнд бий болсон хөрөнгө, өр төлбөртэй холбоотой хойшлогдсон татвар

Дээрх стандартуудын нэмэлт өөрчлөлтүүд нь Компанийн санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөөлөл үзүүлээгүй болно.

4.2 Батлагдсан боловч хэрэгжиж эхлээгүй СТОУС-ууд

Шинээр батлагдаж, хэвлэн нийтлэгдсэн боловч хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж эхлэх хугацаа нь хараахан болоогүй байгаа стандарт болон стандартуудын нэмэлт өөрчлөлтүүдийг доор жагсаасан бөгөөд шинэ стандарт, нэмэлт өөрчлөлт болон тайлбарууд нь ирэх тайлант жилүүдэд хүчин төгөлдөр үйлчилж эхлэх бөгөөд компани эдгээрийг эрт хэрэгжүүлээгүй.

Хэрэгжих хугацаа	Шинэ стандартууд болон нэмэлт өөрчлөлтүүд
Тодорхойгүй	СТОУС 10, НББОУС 28 Хөрөнгө оруулагч ба түүний хараат компани, хамтарсан компанийн хооронд худалдсан эсвэл хандивласан хөрөнгийн нэмэлт өөрчлөлт

Компани нь эдгээр стандартуудыг хэрэгжүүлэлтээс үүсэх нөлөөллийг бүрэн хэмжээнд хараахан үнэлээгүй бөгөөд уг стандартуудын нэмэлт өөрчлөлтүүд компанийн санхүүгийн тайланд материаллаг нөлөө үзүүлэхгүй гэж үзэж байна.

5. Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө

Санхүүгийн тайланд толилуулсан мөнгөн хөрөнгийн үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Харилцах	61,402,258	995,189
	61,402,258	995,189

6. Дансны авлага

Санхүүгийн тайланд толилуулсан дансны авлагын үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Крипто борлуулсны авлага	54,208,378	760,263,651
	54,208,378	760,263,651

7. Бусад авлага

Төгрөгөөр	2024	2023
Хүүгийн авлага	-	38,503,194
	-	38,503,194

Бусад авлага нь тайлант жилийн эцэст холбоотой талд авлагын гэрээний дагуу хүүгийн авлагыг харуулав.

8. Бусад санхүүгийн хөрөнгө

Санхүүгийн тайланд толилуулсан хөрөнгө оруулалтын үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Хувьцааны хөрөнгө оруулалт	201,020,000	216,473,390
	201,020,000	216,473,390

Ард Бит ХХК-ийн 2,000,200 ширхэг хувьцаагаар хөрөнгө оруулалт хийсэн 100% эзэмшлийн охин компани эзэмшдэг.

9. Урьдчилж төлсөн зардал

Санхүүгийн тайланд толилуулсан урьдчилж төлсөн зардлын үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Цалингийн урьдчилгаа (ажилтны тэтгэврийн нэрийн дансанд төлсөн)	2,736,960	2,650,000
Урьдчилж төлсөн зардал	289,731,361	275,555,604
	292,468,321	278,205,604

10. Бусад эргэлтийн хөрөнгө

Санхүүгийн тайланд толилуулсан криптовалютын үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Крипто валют	5,394,688,255	1,620,101,993
Ард лояалти	2,238,263,590	2,798,139,836
IDAX бирж	244,753,401	66,817,438
	7,877,705,246	4,485,059,267

BS9 токеныг 2024 оны зах зээлийн жинлэсэн дундаж ханшаар үнэлгээ хийж, бүртгэлд тусгасан.

10.1 Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр толилуулсан Криптовалютын хөдөлгөөн:

Төгрөгөөр	Тоо (мянгаар)	Өртгөөр хүлээн зөвшөөрсөн дүн	Үнэ цэнийн өөрчлөлт	Бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрсөн дүн
Эхний үлдэгдэл	1,333,333	852,906,662	767,195,331	1,620,101,993
Худалдан авалт	294	960,116,407	-	-
Борлуулалт	-	-	-	-
Эцсийн үлдэгдэл	1,333,627	1,813,023,069	3,581,665,186	5,394,688,255

10. Бусад эргэлтийн хөрөнгө (үргэлжлэл)

10.2. Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр толилуулсан Ард лоялтийн хөдөлгөөн:

Төгрөгөөр	Тоо (мянгаар)	Өртгөөр хүлээн зөвшөөрсөн дүн	Үнэ цэнийн өөрчлөлт	Бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрсөн дүн
Эхний үлдэгдэл	86,283	2,007,363,116	790,786,116	2,798,149,232
Худалдан авалт	3,800	55,673,281		
Борлуулалт	(20,137)	(460,516,579)		
Эцсийн үлдэгдэл	69,946	1,599,585,424	638,678,166	2,238,263,590

10.3. Бусад дэлгэрэнгүй орлогоорх бодит үнэ цэнээр толилуулсан IDAX хөдөлгөөн:

Төгрөгөөр	Тоо (мянгаар)	Өртгөөр хүлээн зөвшөөрсөн дүн	Үнэ цэнийн өөрчлөлт	Бодит үнэ цэнээр хүлээн зөвшөөрсөн дүн
Эхний үлдэгдэл	2,060	48,016,268	18,801,169	66,817,438
Худалдан авалт	6,787	603,866,828		
Борлуулалт	(6,434)	(465,770,364)		
Эцсийн үлдэгдэл	2,413	186,112,732	58,640,669	244,753,401

11. Үндсэн хөрөнгө

Санхүүгийн тайланд толилуулсан үндсэн хөрөнгийн хөрөнгийн үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Компьютер	1,495,848	1,495,848
	1,495,848	1,495,848

12. Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт

Санхүүгийн тайланд толилуулсан урт хугацаат хөрөнгө оруулалт дансны үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Урт хугацаат хөрөнгө оруулалт	500,000,000	-
	500,000,000	-

13. Дансны болон бусад өглөг

Санхүүгийн тайланд толилуулсан дансны ба бусад өглөгийн үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

Төгрөгөөр	2024	2023
Дансны өглөг	619,960,544	608,035,804
Хөрөнгө оруулалтын өглөг	1,000,000	1,000,000
Цалингийн өглөг	36,750	-
	620,997,294	609,035,804

14. Татвар, ЭМНДШ-ийн өглөг

Санхүүгийн тайланд толилуулсан татвар, ЭМНДШ-ийн өглөгийн үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

<i>Төгрөгөөр</i>	2024	2023
ХХОАТ-өр	3,449,786	1,173,600
НДШ-ийн өглөг	-	2,274,000
	3,449,786	3,447,600

15. Хойшлогдсон татварын өр төлбөр

Санхүүгийн тайланд толилуулсан хойшлогдсон татварын өр төлбөрийн үлдэгдлийг доор үзүүлэв.

<i>Төгрөгөөр</i>	2024	2023
Хойшлогдсон татварын өр төлбөр	427,898,402	157,678,262
	427,898,402	157,678,262

16. Хувьцаат капитал —

<i>Төгрөгөөр</i>	2024	2023
Хувьцаа эзэмшигчдийн тоо	3258	2417
Хувьцааны тоо	113,212	113,212
Нэгж хувьцааны үнэ	100	100
Хувьцаат капиталын дүн	11,321	11,321
Нэмж төлөгдсөн капитал	8,421	8,421

2024 (2023) оны 12 сарын 31-нээрх компанийн 11,321 (11,321) мянган төгрөгийн хувьцаат капитал нь нэг бүр нь 100 (100) төгрөгийн үнэтэй 113,212 (113,212) ширхэг хувьцаанаас бүрдэж байна.

17. Хөрөнгийн дахин үнэлгээний нэмэгдэл

Санхүүгийн тайланд толилуулсан криптовалютын бодит үнэ цэнээс үүссэн зөрүүг бусад дэлгэрэнгүй орлогын хэсэгт толилуулсан үлдэгдэл, хөдөлгөөнийг доор үзүүлэв.

<i>Төгрөгөөр</i>	2024	2023
Эхний үлдэгдэл	1,419,104,355	-
Бусад дэлгэрэнгүй орлогын хэсэгт нэмэгдсэн	2,431,971,869	1,419,104,355
Эцсийн үлдэгдэл	3,851,076,224	1,419,104,355

18. Эздийн өмчийн бусад хэсэг

<i>Төгрөгөөр</i>	2024	2023
Нэмж оруулсан хөрөнгө оруулалт	3,464,259,336	3,464,259,336
	3,464,259,336	3,464,259,336

Хувьцаа эзэмшигч Ард бит ХХК-иас Кripto Үндэстэн ХХК-ийн хөрөнгийг шилжүүлэх замаар компанид энгийн хувьцаанаас бусад байдлаар оруулсан хөрөнгө оруулалт юм.

19. Хүүний орлого

Төгрөгөөр	2024	2023
Криптовалют авлагын гэрээний хүүний орлого	-	28,004,508
	-	28,004,508

20. Бусад орлого

Төгрөгөөр	2024	2023
Криптовалют борлуулснаас үүссэн олз	62,622,036	19,782,985
	62,622,036	19,782,985

21. Бусад олз (гарз)

Төгрөгөөр	2024	2023
Гадаад валютын ханшийн зөрүүгийн олз(гарз)	2,573,791	(7,359,985)
Хөрөнгө оруулалт борлуулснаас үүсэх олз (гарз)	101,452,499	14,823,568
	104,026,290	7,463,583

22. Ерөнхий ба удирдлагын зардал, санхүүжилтийн зардал

Төгрөгөөр	2024	2023
Шуудан холбооны зардал	-	142,870
Мэргэжлийн үйлчилгээний зардал	8,411,900	13,107,708
Түрээсийн зардал	4,000,000	-
Хүлээн авалтын зардал	1,030,000	16,000,000
Ажиллагчдын цалингийн зардал	58,884,835	49,100,000
Аж ахуйн нэгжээс төлсөн НДШ-ийн зардал	6,612,453	4,447,500
Сургалтын зардал	-	300,000
Программ хангамжийн зардал	763,950	550,716
Шимтгэлийн зардал	8,213,654	2,020,586
Бичиг хэргийн зардал	19,800	38,000
Зар сурталчилгааны зардал	1,000,000	1,640,000
Бусад	2,538,388	56,138,740
	91,474,980	143,486,120
Санхүүгийн зардал	66,225,123	-

23. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ ба үлдэгдэл

Тус компани нь доор дурдсан аж ахуйн нэгжүүдтэй холбоотой талууд юм.

Холбоотой талуудын нэр	Холбоо хамаарал
И Ай Ти ХХК	Хувьцаа эзэмшигч
Ард санхүүгийн нэгдэл ХК	Хувьцаа эзэмшигч
Өндөрхаан ХК	Хувьцаа эзэмшигч
Ард Бит ХХК	Охин компани
Ард Пропертиз ХХК	Ард санхүүгийн нэгдэл ХК-ийн охин компани

23. Холбоотой талуудтай хийсэн ажил гүйлгээ ба үлдэгдэл (үргэлжлэл)

Тайлант хугацааны эцэст холбоотой талуудтай дараах үлдэгдэлтэй байна.

<i>Төгрөгөөр</i>	2024	2023
Ард актив ХЗХ-д өгөх өглөг	484,200,000	-
Ард санхүүгийн нэгдэлд өгөх өглөг	607,793,174	607,793,174
	1,091,993,174	607,793,174

24. Санхүүгийн хэрэгсэл ба санхүүгийн эрсдлийн удирдлага

Компанийн үйл ажиллагаанд эрсдэл учрах асуудлууд байдаг бөгөөд эдгээр эрсдэлд зээлийн эрсдэл, төлбөрийн чадварын эрсдэл, хүүгийн эрсдэл багтах ба уг эрсдэлүүдийг Компанийн Гүйцэтгэх захирал удирдан зохицуулна. Эрсдэлийн удирдлагын үндсэн зорилго нь эрсдэлийг тогтмол тодорхойлж, хэмжиж, хянах ба ингэснээр эрсдэлийг хүлээн зөвшөөрөх хэмжээнд барих явдал юм. Эрсдэлийн удирдлагын дээрх процесс нь компанийн тогтвортой хөгжилд ихээхэн чухал үүрэг гүйцэтгэх бөгөөд компанийн ажилтан бүр өөр өөрсдийн ажил үүргийн хүрээн дэх эрсдэлд хариуцлагатай хандах ёстой.

Компанийн санхүүгийн үндсэн хэрэгслүүд нь мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө, дансны ба бусад авлага, дансны ба бусад өглөгөөс бүрддэг.

Санхүүгийн хэрэгслийн ангилал:

<i>Төгрөгөөр</i>	2024	2023
Санхүүгийн хөрөнгө:		
Мөнгө ба түүнтэй адилтгах хөрөнгө	61,402,258	995,189
Зээл ба авлага	54,208,378	760,617,975
Санхүүгийн өр төлбөр:		
Санхүүгийн өр төлбөр	620,960,554	609,035,804

Компани нь үйл ажиллагаагаа санхүүжүүлэхийн тулд эдгээр санхүүгийн хэрэгслүүдийг эзэмшдэг. Компани арилжаалах болон санхүүгийн хамгаалалт хийх зорилгоор санхүүгийн хэрэгслүүдийг эзэмшдэггүй.

25. Капиталын эрсдлийн удирдлага

Компани тасралтгүй үйл ажиллагаа явуулах зорилгоор өөрийн капиталыг удирдахын зэрэгцээ хувьцаа эзэмшигчийн өгөөжийг хамгийн ихээр байлгахын тулд зээл болон өөрийн хөрөнгийн харьцааг оновчтой байлгахыг зорьдог.

Компанийн капиталын бүтэц нь цэвэр зээл (зээлээс мөнгөн хөрөнгийг хассан) ба өөрийн хөрөнгөөс бүрдэх бөгөөд өөрийн хөрөнгө нь дүрмийн сан болон хуримтлагдсан ашгаас тус тус бүрддэг.

26. Гэрээний үүрэг

Компанид 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар томоохон капитал худалдан авалтын үүрэг байхгүй.

27. Тайлангийн дараах үйл явдал

Компанид тайлангийн дараа томоохон ажил гүйлгээ, үйл явдал гараагүй.

28. Орчуулга

Эдгээр санхүүгийн тайлангуудыг Монгол, Англи хэл дээр бэлтгэсэн бөгөөд хувилбаруудын хооронд утга, агуулгын зөрүү гарах тохиолдолд Монгол хэл дээр хувилбарыг баримтална.

29. Хураангуй товчлол

Товчлол	Товчилсон үгсийн тайлбар
ХК	Хувьцаат Компани
СТОУС	Санхүүгийн Тайлагналын Олон Улсын Стандарт
НББОУС	Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
АОУС	Аудитын Олон Улсын Стандарт
ААНОАТ	Аж ахуйн нэгжийн орлогын албан татвар
НӨАТ	Нэмэгдсэн өртгийн албан татвар